

ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΙΝ ΤΙΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ 2023

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ : Η εισαγωγή θα είναι με ερωτήσεις ή αντιστοίχιση. Δηλαδή δεν θα χρειάζεται καταγραφή τμήματος της εισαγωγής διά φωτογραφικής μνήμης. Ωστόσο, προσοχή! Έστω και **μία λέξη** μπορεί να παραφράσει την πρόταση και να αλλάξει το δεδομένο, π.χ. Ο Σωκράτης χρησιμοποίησε την επαγωγική μέθοδο στην αναζήτηση ορισμών για **όλες** τις έννοιες [το **ορθό** : για τις **ηθικές** έννοιες!]

2. ΑΡΧΑΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟ : Μετάφραση δεν ζητείται αυτούσια. Ωστόσο, οι μαθητές πρέπει να την γνωρίζουν όσο το δυνατόν πιστά, διότι θα τους βοηθήσει **είτε α)** στην ερώτηση αντί μετάφρασης, η οποία π.χ. μπορεί να ζητά τεκμηρίωση μέσα από το αρχαίο κείμενο με φράσεις ή μπορεί να ζητά μεταφραστική αποκωδικοποίηση λέξεων και εμμέσως εν μέρει αποκωδικοποίηση νοηματική. Άρα ακολουθούμε πιστή μετάφραση. Π.χ. στην **10^η διδακτική** μπορεί να θέτει την φράση «ο νόμος ενδιαφέρεται για την ευδαιμονία των φιλοσόφων» > άρα **λάθος**, με τεκμηρίωση από το κείμενο, ή στην **10^η** πάλι να ζητά την μεταφραστική ανάλυση –άρα και εν μέρει νοηματική– της λέξης **ανάγκη** στην φράση πειθοῖ τε καὶ **ανάγκη**. Τους βοηθά, επίσης, και **β)** στις λεξιλογικές ερωτήσεις, αν πέσει ερώτηση να χρησιμοποιήσουν λέξη του κειμένου στα νέα ελληνικά με διάφορη σημασία από αυτήν που έχει στο κείμενο.

3. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ :

Δύο ερμηνευτικές ερωτήσεις πλέον, εκ των οποίων η μία συσχετίζεται με το παράλληλο!

Στις ερμηνευτικές ερωτήσεις του διδαγμένου κειμένου **ποσοτικά ορθή απάντηση θεωρείται αυτή που minimum είναι δύο παραγράφων**. Πράγμα που σημαίνει ότι **στοχεύουμε στα ζητούμενα, τὰ απαντούμε, αλλά μετά μπορούμε να προσθέσουμε ό,τι συνάπτεται και σχετίζεται με την ερώτηση [ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ]**. Π.χ. στην **13^η διδακτική** «Ποιος ο σκοπός του νόμου;» > απαντούμε ότι σκοπός του νόμου η διαπαιδαγώγηση των πολιτών, ότι ο νομοθέτης ο κατ' εξοχήν παιδαγωγός, κ.λπ., αλλά γράφουμε και για τον διδάσκαλο της τέχνης –καθώς παραλληλίζει την τέχνη με τις αρετές, γράφουμε εισαγωγικά ότι η ἀρετή οὐ φύσει, στηρίζεται στο ἔθος, αλλά με τον διδάσκαλο και την ποιότητα στο ἔθος γίνεται ἐνεργεία, κ.λπ.

4. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ : Το παράλληλο δεν το αναλύουμε ανά περίοδο ή πρόταση!! Όχι! Μαθητές Γ' Λυκείου έχουν μάθει να αναγνωρίζουν το νόημα-συνεκτικότητα ενός κειμένου! Άρα το ζητούμενο είναι να βρίσκουν εν γένει αν το νόημα του παραλλήλου μοιάζει ή διαφέρει (ή και συμπληρώνει ενίοτε) το νόημα του κειμένου αναφοράς.

5. ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ : Πρέπει να έχουν δουλέψει στην **ετυμολογία**, για ερωτήσεις ετυμολογικές, αλλά και να ξέρουν την **σημασία των λέξεων**, για ερωτήσεις που ζητούν χρήση των λέξεων στα νέα ελληνικά –άρα καλή μετάφραση!.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ :

6-8 στίχους θα ζητείται μετάφραση! 20 μονάδες πλέον!

Για καλή μετάφραση –και όχι μόνο του τμήματος που ζητείται, αλλά του μεγαλύτερου τμήματος του κειμένου, καθώς θα βοηθήσει και στην νοηματική– **απαραίτητη είναι η καλή γνώση γραμματικής, σύνταξης, ΑΛΛΑ ΚΑΙ σημασία-συντάξη λέξεων**, π.χ. το ρήμα **ήγούμαι** α) + ειδικό απαρέμφατο = νομίζω (60%), β) + γενική =άρχω-εξουσιάζω (30%), γ) + δοτική = οδηγώ (10%), ή τα κυριότερα επίθετα + δοτική αντικειμενική είναι τα α) φιλίας- έχθρας (**φίλος, οίκειος, βοηθός, εύνους # έχθρός, πολέμιος, έναντίος, κακόνους, δύσνους**), β) ταυτότητας-ομοιότητας (**ίσος, όμοιος, ό αυτός**), γ) τα σύνθετα «**ένοχος, σύμμαχος**», κ.λπ..

2. ΝΟΗΜΑΤΙΚΗ ΕΡΩΤΗΣΗ : Για την απάντηση της νοηματικής ερώτησης μάς βοηθούν τρία πράγματα > α) **μετάφραση πλείστου μέρους του κειμένου**, β) **το εισαγωγικό σημείωμα, που δίνει δεδομένα**, γ) **η ίδια η νοηματική ερώτηση δίνει δεδομένο**, π.χ. «**ποιά τα πλεονεκτήματα της ειρήνης βάσει του κειμένου;**» > ήδη δίνει το δεδομένο ότι η ειρήνη φέρει συλλογικά πλεονεκτήματα.

3. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ : Προσοχή στα ουσιαστικά, αντωνυμίες, παραθετικά, αφωνόληκτα-ενρινόληκτα-υγρόληκτα ρήματα. Από αρχικούς χρόνους πρέπει κάποιος να γνωρίζει **25 ρήματα το πολύ, δηλαδή τα κυριότερα ανώμαλα**, π.χ. **ἀκούω, ὀρώ, φέρω, ἀπόλλυμι, πάσχω**, κ.λπ.

4. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ : Βαρύτητα στην **δομή περιόδου**, δηλαδή **κύριες-δευτερεύουσες προτάσεις και συντακτικό ρόλο των δευτερευουσών**, και στην **δομή πρότασης, κύριους όρους στην πρόταση**, π.χ. **Υποκείμενα, Αντικείμενα, Κατηγορούμενα, απρόσωπη σύνταξη, απαρέμφατα, ομοιόπτωτοι-ετερόπτωτοι προσδιορισμοί [ΔΕΝ ΖΗΤΟΥΝ ΠΙΑ τι είδους ομοιόπτωτος ή ετερόπτωτος είναι], επιρρηματικοί προσδιορισμοί. Από μετασχηματισμούς προσοχή στους υποθετικούς λόγους, φανερούς ή λανθάνοντες, και στον πλάγιο λόγο.**